

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาการแขนงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้โลกกลายเป็นสังคม “ไร้พรมแดน” พลโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และกระแสโลกาภิวัตน์นำโลกเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย โครงสร้างทางสังคม การเติบโตของภาคธุรกิจ และการเพิ่มของจำนวนประชากร ตลอดจนอำนาจของข้อมูลข่าวสาร ทำให้หน่วยต่างๆ ในสังคมมีพลังในการต่อรองมากขึ้น ทำให้อำนาจส่วนกลางภายใต้ระบอบรัฐอุปถัมภ์แบบดั้งเดิมลดน้อยลง มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เป็นแรงกระตุ้นให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น ในทางตรงข้ามการเปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดความสับสนในค่านิยมและวัฒนธรรมที่คนในชาติต้องไตร่ตรองและมีความรู้เท่าทันความเจริญทางวัตถุ มีความพอคิระหว่างการแสวงหาปัจจัยต่างๆ ในชีวิตกับการรักษาไว้ซึ่งค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงามเพื่อให้สามารถก้าวไปกับโลกได้อย่างมั่นคงและรู้เท่าทัน

แม้ว่าบริบทจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สิ่งที่ยึดเหนี่ยวความสำเร็จของประเทศก็คือคุณภาพของคนที่ได้รับการศึกษา ประเทศใดที่คนมีการศึกษาสูงก็ย่อมवादหวังได้ว่าประเทศชาติจะพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลังในการเสริมสร้างประเทศ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2520 ไว้ดังนี้ "การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว" (สำนักงานส่งเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2558, ออนไลน์) ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2543, หน้า 11) กล่าวว่า การศึกษาต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ การศึกษาของไทยในอนาคตต้องเป็นระบบที่สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล

ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้กับสภาวะโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และสามารถรับข่าวสารใหม่ๆ แล้วนำมาคิดและตัดสินใจ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาประชากรในชาติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาเป็นคำตอบในการพัฒนาคนไทย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 3) มาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือเพื่อพัฒนาคนไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 19) ได้วิเคราะห์สังคมไทยว่า มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศเพื่อความสามารถในการปรับตัว รู้เท่าทันไม่ให้ตกอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ แต่สภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน คุณภาพการศึกษาของไทยโดยเฉลี่ยต่ำลงและมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับหลายประเทศในระดับเดียวกัน การศึกษาขาดเอกภาพด้านนโยบาย สถานศึกษาขาดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน และสถาบันทางสังคม

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มิมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตั้งแต่ปฐมวัย 2) การพัฒนาคุณภาพของครูยุคใหม่ 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษารวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมุ่งหวังพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เด็กไทยในอนาคตต้องเป็นผู้มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ก้าวไกลสู่สากล และเป็นพลเมืองดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 2)

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตคนให้มีคุณภาพ โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือ มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

และด้านภาวะสุขภาพ (วิศิษฐ์ ชาญสุข, 2549, หน้า 2) แต่จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก พบปัญหาคือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญของงานวิชาการ (คัมภีร์ สุดแท้, 2553, หน้า 2-3) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดีและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ จึงจะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนตามที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากทักษะของพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 จะประกอบด้วย 3 R X 7C ซึ่ง 3R ได้แก่ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetics) ส่วน 7C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information & Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills) (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 19)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิผลเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินว่าการบริหารงานในสถานศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (สงวนพงศ์ ชวนชม, 2557, หน้า 62) ผลการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเพียงวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาเท่านั้นที่คะแนนเฉลี่ยเกิน 50 คะแนน (59.32 คะแนน) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น มีวิชาที่คะแนนเฉลี่ยเกิน 50 คะแนนคือ วิชาภาษาไทย (50.76 คะแนน) และวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (51.94 คะแนน) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั่วประเทศ (สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 17 มีนาคม 2558, ออนไลน์ และ 19 มีนาคม 2558, ออนไลน์)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กของไทยประสบปัญหาอย่างมาก ทั้งนี้ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรทางการบริหาร รวมถึงจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และวารี เพ็งสวัสดิ์, 2554, หน้า 37) สอดคล้องกับคัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 130) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กว่า มีปัญหาสำคัญในเรื่อง 1) ครูไม่เข้าใจหลักสูตร 2) ครูไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 3) ครูไม่สามารถเตรียมการสอนได้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ 5) ขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน 6) การวัดผลและประเมินผล ขาดเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐาน 7) ครูขาดความสนใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย และ 6) การนิเทศการศึกษายังไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย พสุพันธ์ (2553, หน้า 28) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า มีปัญหาดังนี้ 1) ด้านครู ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอนประจำชั้นเรียน สอนไม่ตรงตามวิชาเอก และสอนความถนัดของตนเอง 2) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณที่จะมาสนับสนุนงานวิชาการ 3) ด้านสื่อ ขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย 4) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญต่องานวิชาการน้อยเกินไป 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้นในการทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และขาดเทคนิคในการสอนที่ทันสมัย

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการหลายประการ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ครูขาดความรู้ความสามารถในการเตรียมการสอน การถ่ายทอดความรู้ การวัดและประเมินผล ขาดการนิเทศครูอย่างเป็นระบบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมยังไม่เกิดประสิทธิผลตามที่ควรจะเป็น ต้องหารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหาร งานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมนำไปพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคำถามของการวิจัย คือ

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาการศึกษาหรือไม่อย่างไร
3. คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสำคัญดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ได้คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิผล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะทำการวิเคราะห์สภาพและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาได้จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การบริหารหลักสูตร
- 1.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.4 การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการศึกษา
- 1.5 การนิเทศการศึกษา

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตามระยะและขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1.1 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามในประเด็นสภาพและความจำเป็นด้านที่ต้องพัฒนาของงานวิชาการ

2.1.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 441 คน

2.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 240 คน

2.2 ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ

2.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบ

2.2.1.1 กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

1) นักการเมือง เป็นกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

2) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน

3) ผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

4) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน

5) ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา หรือมีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

2.2.2 กลุ่มเป้าหมายเพื่อการศึกษาพหุกรณีโรงเรียนต้นแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

2.2.2.1 สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ระหว่างปี 2555 ถึง 2557 จำนวน 2 โรงเรียน

2.2.2.2 สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARD) สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ระดับชาติ ระหว่างปี 2555 ถึง 2557 จำนวน 2 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ของสถานศึกษาที่ศึกษาพหุกรณีในแต่ละแห่ง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน 3) ครู จำนวน 3 คน 4) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นแห่งละ 10 คน

2.2.2 ชั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ

2.2.2.1 กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

2) ผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

3) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

2.3 ระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

2.3.1 ประชากร ได้แก่ รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวนรวม 441 คน

2.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มบริหารงาน วิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวนรวม 240 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการคำนวณตามวิธีการของทาโร ยามาเน่

2.4 ระยะที่ 4 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ

2.4.1 กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบการ บริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 ประกอบด้วย

2.4.1.1 อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

2.4.1.2 ผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

2.4.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ

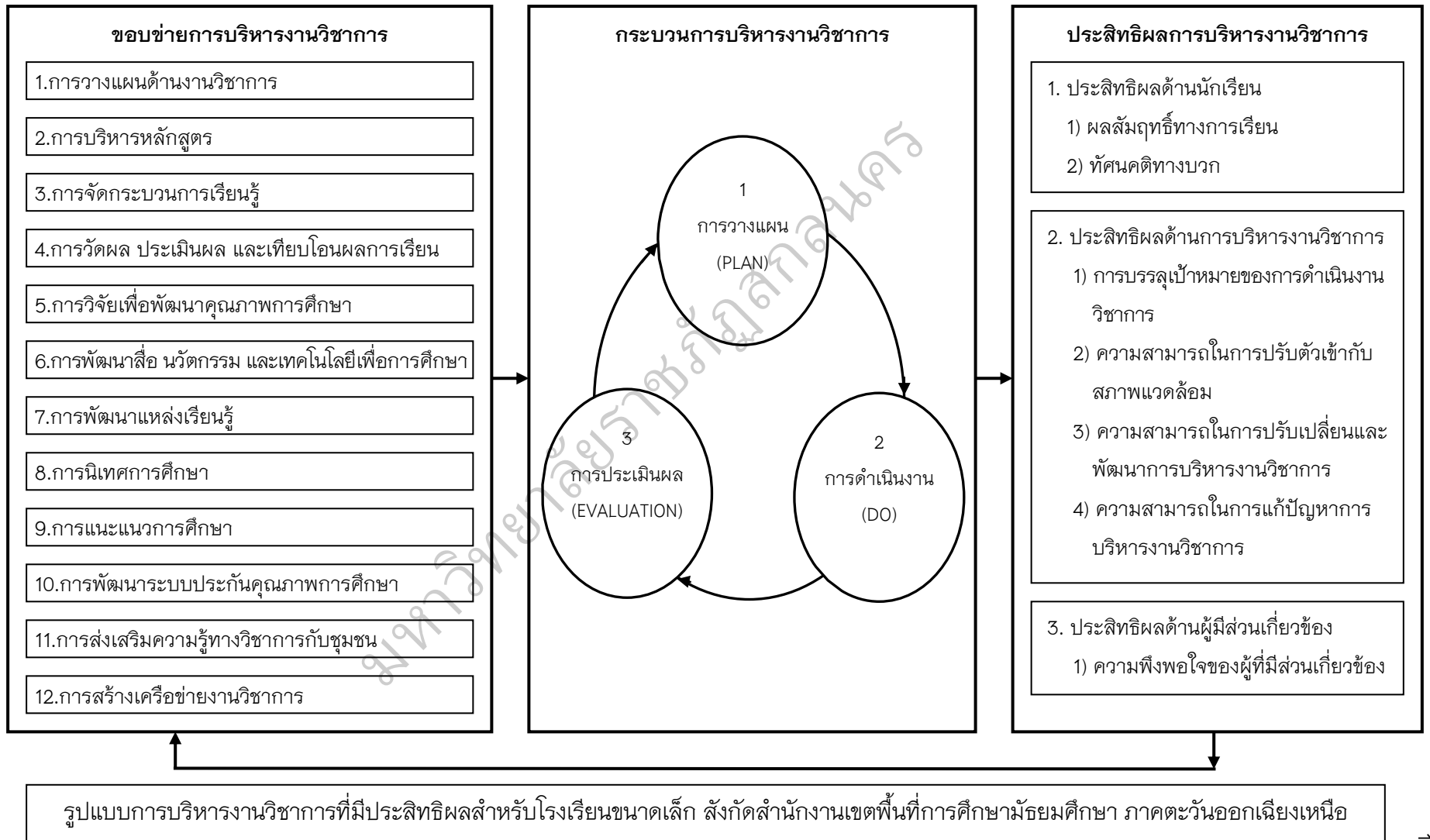
1.1 ขอบข่ายของงานวิชาการ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยของมิลเลอร์ (Miller, 1995), เฟเบอร์ และเชอร์รอน (Faber & shearron, 1990), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543), จันทราณี สงวนนาม (2545), สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545), กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก), กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข), กิติมา ปรีดีดีลิก (2548), ชีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2549), ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก (16 พฤษภาคม 2550), ช่อรัตน์ดา เกสทอง (2551), ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตุลาคม 2552), สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552), คัมภีร์ สุดแท้ (2553), และจินตนา ศรีสารคาม (2554, หน้า 60-61)

1.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ อำภา บุญช่วย (2537), กมล ภูประเสริฐ (2544), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545), วรเชษฐ์ จันท์ภิรมย์ (2546), ทักษิณี วงศ์เย็น (2547), บุญมี ก่อบุญ (2548), วิชัย จันทะพรม (2549), ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551), คัมภีร์ สุดแท้ (2553), พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาบ) (2554), โรงเรียนศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย (2555), โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (2555) และวิทยาลัยเชียงราย (2558)

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ Gibson, Ivancevich & Donelley (1979), Hoy & Furguson (1985), Gretchen, Corbett & Firestone (1988), Steers (1991) และ Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2008), ธนรัชต์ บุรีสูงเนิน (2544), จันท์เพ็ญ กลีบดี (2547), วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2549), ชูลี รุ่งพานิช (2552), นิศารัตน์ งามประเสริฐ (2552), พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547), พิสมัย สิมสีพิมพ์ (2552), วุฒิชัย จันทวัน (2553), โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553), ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และวาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2554), ธัชชัย นาจำปา (2555), ทรงยศ แก้วมงคล (2555), บังอร ช่างหวด (2555) และวิทยา โคตรภู (2555),

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 240 คน

กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยาคมศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยกำหนดนิตยาคมศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กร
2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วยขอบข่ายงาน 12 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 การวางแผนด้านงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการลวงหนากว่กับการจัดการเรียนการสอน
 - 2.2 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเพื่อการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
 - 2.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ การจัดตารางสอน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และการพัฒนาครูด้านวิชาการ
 - 2.4 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การตีค่า และให้คุณค่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับอื่น และการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการ และอื่น ๆ
 - 2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้
 - 2.6 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา การส่งเสริมและพัฒนาครูให้ผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 2.7 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การรวบรวมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

2.8 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการดำเนินงาน และการประสานด้านการนิเทศการศึกษา

2.9 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนว การดำเนินการแนะแนววิชาการและวิชาชีพ การประเมินผลการแนะแนว และการประสานการแนะแนวกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น

2.10 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพของสถานศึกษา

2.11 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการกับชุมชน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการกับชุมชน และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางวิชาการ

2.12 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ หมายถึง การประสานความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือทางวิชาการจากสถานศึกษาอื่น เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง แนวทางการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งในการศึกษาค้างนี้ มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

3.1 องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่ต้องพัฒนา มี 5 ด้าน ได้แก่

3.1.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดรายวิชาและกิจกรรมเพื่อสอนในแต่ละภาคเรียน การจัดตารางสอน การมอบหมายการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

3.1.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยอื่น ๆ เพื่อพัฒนาด้านวิชาการ

3.1.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หมายถึง การจัดหา/จัดทำสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

3.1.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

3.2 องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.2.1 การวางแผน หมายถึง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านวิชาการ และการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

3.2.2 การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ที่วางไว้ การจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน/โครงการ การสั่งการหรือมอบหมายงาน การควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศการดำเนินงานด้านวิชาการ

3.2.3 การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการ วิชาการของโรงเรียน การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และการรายงานผลการดำเนินงาน

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลที่ได้จากการบริหารงาน วิชาการที่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง

4.1 ประสิทธิภาพที่เกิดกับนักเรียน มี 2 รายการคือ

4.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาความรู้ ได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความสามารถในการเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันอื่น และการได้รับรางวัลในการประกวดและแข่งขันต่างๆ

4.1.2 ทักษะคติทางบวกของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและ พฤติกรรมแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม สมเหตุสมผล สามารถแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม

4.2 ประสิทธิภาพที่เกิดกับการบริหารงานวิชาการ มี 4 รายการ คือ

4.2.1 การบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามขอบข่ายงานวิชาการ ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.2.2 ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม หมายถึง ความสามารถของครูและผู้บริหารที่ร่วมกันพัฒนางานวิชาการให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถบูรณาการและแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการได้

4.2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานด้าน วิชาการ เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาการ

4.2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ของงานวิชาการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้จนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ

4.3 ประสิทธิภาพที่เกิดกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ความสามารถของ โรงเรียนในการสร้างทัศนคติในทางบวกแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มี 1 รายการ คือ

4.3.1 ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานวิชาการเป็นที่พึงพอใจของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน

5. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างระดับของการดำเนินการกับระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

6. การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Studies) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งศึกษารายละเอียดเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคล กลุ่มคน หน่วยงานสังคม สถาบัน หรือสถานการณ์ ตั้งแต่สองกรณีขึ้นไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ต้องการ

7. คู่มือการใช้รูปแบบ หมายถึง เอกสารที่ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

9. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1-500 คน ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (15 กรกฎาคม 2557, หน้า 3)

10. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558

11. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558

12. รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มบริหารงานวิชาการ หมายถึง รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียนรับผิดชอบกลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลยและหนองบัวลำภู), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 (อุดรธานี), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (หนองคายและบึงกาฬ), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (นครพนมและมุกดาหาร), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (สกลนคร), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (กาฬสินธุ์), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (ขอนแก่น), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (มหาสารคาม), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (ร้อยเอ็ด), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษและยโสธร), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานีและอำนาจเจริญ), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 (ชัยภูมิ), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 (นครราชสีมา), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (บุรีรัมย์) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 (สุรินทร์)